

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U003252

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 22-10-2024

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ №37 від 09.04.2024

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Моргунова Еліна Сергіївна

2. Elina S. Morhunova

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 052

Назва наукової спеціальності: Політологія

Галузь / галузі знань: соціальні та поведінкові науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Політологія

Дата захисту: 25-03-2024

Спеціальність за освітою: Право

Місце роботи здобувача: Моргунова Еліна Сергіївна

Код за ЄДРПОУ: 3528704163

Місцезнаходження: вул. Ломоносова, б. 71-г, кв. 32, Київ, 03189, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 4903

Повне найменування юридичної особи: Інститут держави і права ім. В. М. Корецького Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05417130

Місцезнаходження: вул. Трьохсвятительська, буд. 4, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Інститут держави і права ім. В. М. Корецького Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05417130

Місцезнаходження: вул. Трьохсвятительська, буд. 4, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 11.25.19, 11.25.67, 11.01.67

Тема дисертації:

1. Політико-правові засади державної енергетичної політики України в контексті європейської інтеграції
2. Political and Legal Framework of the State Energy Policy of Ukraine in the Context of European Integration

Реферат:

1. Актуальність теми дослідження зумовлена такими причинами: 1) енергетична проблематика недостатньо проаналізована з позиції саме політичної науки; 2) останніми роками змінилися акценти в розгляді питань енергетичної політики на всіх рівнях через агресивну вепонізацію енергії й це вимагає критичного перегляду результатів попередніх досліджень; 3) війна Росії проти України актуалізувала нові енергетичні проблеми, поставила перед Україною, ЄС та іншими суб'єктами нові завдання в площині енергетичної безпеки; 4) потребують з'ясування політико-правові засади державної енергетичної політики України з огляду на активізацію євроінтеграційного процесу та зростання загроз енергетичній безпеці як України, так і ЄС. Метою дослідження є вивчення політико-правових засад державної енергетичної політики України в контексті європейської інтеграції. Завдання дослідження: 1) з'ясувати глобальні тренди функціонування енергетичної сфери з точки зору основних викликів та ризиків; 2) охарактеризувати зміни в енергетичній

політиці ЄС та фактори, які зумовлюють їх; 3) дослідити систему викликів для енергетичної сфери України, зумовлених російською агресією, та реагування на них відповідно до завдання забезпечення енергетичної безпеки та євроінтеграційних цілей України; 4) проаналізувати процес імплементації правових та нормативних стандартів ЄС до законодавства України з енергетичних питань; 5) визначити політико-правові засади відбудови 3 енергетичного сектора України та подальшого зближення з ЄС; 6) з'ясувати роль цінностей та культури енергоспоживання в реалізації новітніх енергетичних стратегій; визначити основні інструменти формування енергетично-екологічних цінностей; 7) дослідити зміст, характеристики концепції енергетичного громадянства та аргументувати доцільність її інтегрування в стратегію енергетичної політики України; 8) аргументувати важливість формування, вивчення та урахування громадської думки при здійсненні енергетичної політики; довести, що підтримка громадськості є критичним елементом реструктуризації енергетики. Об'єктом дослідження є державна політика в енергетичній сфері. Предметом дослідження є політико-правові засади державної енергетичної політики України в контексті європейської інтеграції. Робочими гіпотезами дослідження визначено: 1) на характер енергетичної політики як ЄС, так і України нині найбільший вплив мають геополітичні чинники, хоч кліматичні, економічні та ін. не зменшують сили впливу. Це створює особливий тиск на стійкість енергетичної системи та вимагає нових підходів у реалізації енергетичної політики; 2) конфігурація системи політико-правових засад енергетичної політики України нині визначається, найперше: збройною агресією Росії та використанням державою-агресором енергії як зброї; євроінтеграційним курсом України, який вимагає імплементації законодавства ЄС; кліматичними змінами тощо. Ця система не є сталою через зростання викликів та ризиків для функціонування енергетичної сфери як ЄС, так і України, що вимагає своєчасних політико-правових відповідей; 3) енергетична сфера нині є особливо чутливою в ЄС, а процеси розв'язання/пом'якшення проблем увиразнюють проблеми зі солідарністю держав-членів, розбіжності у національних енергетичних стратегіях. Це позначається, як на реалізації спільної енергетичної політики, так і на взаємодії з Україною щодо енергетичних питань; 4) для ефективної енергетичної політики нині потрібна не лише політична воля влади у прийнятті та реалізації інституційних рішень, а й послідовна реалізація державної політики щодо формування енергетично-екологічних цінностей й моделей поведінки, нової культури енергоспоживання, енергоощадної моделі поведінки на всіх рівнях. Для верифікації робочих гіпотез було застосовано комплексну методологію, яка включила комплекс логічних операцій, загальнонаукові та спеціально-наукові методи. Найважливіші результати дослідження були досягнуті завдяки застосуванню, найперше, системного підходу, неоінституціоналізму та аксіологічного підходу. Наукова новизна одержаних результатів зумовлена сукупністю завдань і способами їх розв'язання. В межах проведеного дослідження отримано результати, що мають наукове значення. У дисертації сконструйовано систему політико-правових засад реалізації Україною енергетичної політики, відновлення енергетичного сектора в умовах європейської інтеграції. Конфігурація цієї системи зумовлена збройною агресією Росії та використанням нею енергії як зброї, євроінтеграційним курсом України, кліматичними змінами. Вона схарактеризована як рухома конструкція, позаяк унормування енергетичної політики ЄС та України постійно узгоджується з новими викликами та ризиками (безпековими, економічними, екологічними та ін.). Дисертантка наголошує, що реконструкція енергетичного сектора України має ґрунтуватися на безпекових, технологічних, ціннісних та ін. підходах ЄС й не має мати наслідком повернення до довоєнного стану.

2. The relevance of the research topic is due to the following reasons: 1) energy issues are insufficiently analysed from the point of view of political science; 2) in recent years, the emphasis in considering energy policy issues at all levels has changed due to aggressive weaponization of energy, and this requires a critical review of the results of previous studies; 3) Russia's war against Ukraine has actualized new energy problems, posed new challenges to Ukraine, the EU and other actors in the field of energy security; 4) the political and legal foundations of Ukraine's state energy policy need to be clarified in view of the intensification of the European integration process and growing threats to the energy security of both Ukraine and the EU. The purpose of the study is to examine the political and legal framework of Ukraine's state energy policy in the context of European integration. The objectives of the study are: 8 1) to identify global trends in the functioning of the energy sector in terms of the main

challenges and risks; 2) to characterise changes in the EU energy policy and the factors that determine them; 3) to study the system of challenges for the energy sector of Ukraine caused by Russian aggression and the response to them in accordance with the task of ensuring energy security and European integration goals of Ukraine; 4) to analyse the process of implementation of EU legal and regulatory standards into Ukrainian legislation on energy issues; 5) to define the political and legal framework for the reconstruction of the energy sector of Ukraine and further rapprochement with the EU; 6) to clarify the role of values and culture of energy consumption in the implementation of modern energy strategies; to identify the main tools for the formation of energy and environmental values; 7) to study the content and characteristics of the concept of energy citizenship and to argue for the feasibility of its integration into the energy policy strategy of Ukraine; 8) to argue for the importance of forming, studying and taking into account public opinion in the implementation of energy policy. The object of research is the state policy in the energy sector. The subject of the study is the political and legal framework of the state energy policy of Ukraine in the context of European integration. The working hypotheses of the study are as follows: 1) the nature of energy policy in both the EU and Ukraine is currently most influenced by geopolitical factors, although climate, economic, and other factors do not reduce their impact. This puts special pressure on the sustainability of the energy system and requires new approaches to energy policy implementation; 2) the configuration of the system of political and legal framework of Ukraine's energy policy is currently determined, first of all, by Russia's armed aggression and the 9 aggressor state's use of energy as a weapon; Ukraine's European integration course, which requires the implementation of EU legislation; climate change, etc. This system is not sustainable due to the growing challenges and risks to the functioning of the energy sector in both the EU and Ukraine, which requires timely political and legal responses; 3) the energy sector is currently particularly sensitive in the EU, and the processes of solving/mitigating problems highlight problems with the solidarity of member states and differences in national energy strategies. This affects both the implementation of the common energy policy and cooperation with Ukraine on energy issues; 4) effective energy policy requires not only political will of the authorities in making and implementing institutional decisions, but also consistent implementation of the state policy on formation of energy and environmental values and behavioural patterns, a new culture of energy consumption, and energy-saving behaviour at all levels. To verify the working hypotheses, a comprehensive methodology was applied, which included a set of logical operations, general scientific and special scientific methods. The most important results of the study were achieved by applying, first of all, the systemic approach, neo-institutionalism and axiological approach. The scientific novelty of the results obtained is due to the set of tasks and methods of their solution. The study has obtained results of scientific significance. The dissertation constructs a system of political and legal foundations for Ukraine's implementation of energy policy, restoration of the energy sector in the conditions of European integration.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Morhunova E. Risks to Ukraine's Energy Security Through the Prism of Nord Stream 2 Gas Pipeline Project. Держава і право. 2021. № 90. P. 232–241.
- Morhunova E. Development prospects of the energy policy of Ukraine in the context of European integration. Держава і право. 2022. № 91. P. 201–212.
- Моргунова Е. С. Ціннісно-поведінковий вимір енергетичної політики. Політикус. 2023. № 4. С. 48–55.

- Моргунова Е. С. Енергетичне громадянство: зміст, важливість концептуальної імплементації в енергетичну політику України. Політикус. 2023. № 5. С. 69–75.
- Tarasyuk V., Morhunova E., Drobotun D., Stoyko O., Chyzhova O. Strategems of political and legal development of Ukraine: problems of actualization and scientific comprehension. Cuestiones Politicas. 2021. Vol. 39. № 70. P. 790–805.
- Morhunova E. Global and European offshore wind power market outlook: how high does it go? Grail of Science. 2021. Vol. 1. P. 110–111.
- Morhunova E. Energy Transitions in a Divided World: Natural Gas Here to Stay? Collection of scientific papers «SCIENTIA» with Proceedings of the I International Scientific and Theoretical Conference «The driving force of science and trends in its development» (Coventry, UK, January 29, 2021). Coventry, UK: European Scientific Platform. P. 144–145.
- Morhunova E. Geopolitical Aspect of the EU's Energy Diplomacy Beyond the Green Deal. Collection de papiers scientifiques «ППО» avec des matériaux de la I conférence scientifique et pratique internationale «Débats scientifiques et orientations prospectives du développement scientifique» (Paris, 5 février 2021). Vinnytsia-Paris: Plateforme scientifique européenne & La Fedeltà, 2021
- Morhunova E. Drawing the Geopolitical Map for Green Hydrogen. Collection of scientific papers «SCIENTIA» with Proceedings of the I International Scientific and Theoretical Conference «Theoretical and practical scientific achievements: research and results of their implementation» (Pisa, February 12, 2021). Pisa, Italian Republic: NGO European Scientific Platform. P. 106–107.
- Morhunova E. Nord Stream 2: Geopolitical Stakes of the “Bad Deal». Collection of scientific papers «ППО» with Proceedings of the I International Scientific and Practical Conference «Scientific practice: 14 modern and classical research methods» (Boston, February 26, 2021). Boston-Vinnytsia: Primedia eLaunch & European Scientific Platform, 2021. P. 69–70.
- Morhunova E. Natural Gas: a Bridge Fuel in European Planning. Collection of scientific papers «ППО» with Proceedings of the I International Scientific and Practical Conference «Education and science of today: intersectoral issues and development of sciences» (Cambridge, March 19, 2021). Cambridge-Vinnytsia: P.C. Publishing House & European Scientific Platform, 2021. P. 87–88.
- Morhunova E. The Stumbling Blocks Down a Renewables Based Europe. Collection of scientific papers «ППО» with Proceedings of the I International Scientific and Practical Conference «Grundlagen der modernen wissenschaftlichen Forschung» (Zürich, 10 September, 2021), 2021. P. 61–62.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Планується до впровадження

Зв'язок з науковими темами: 0120 U 105262

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кресіна Ірина Олексіївна

2. Iryna O. Kresina

Кваліфікація: д.політ.н., професор, 23.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0771-9707

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут держави і права ім. В. М. Корецького Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05417130

Місцезнаходження: вул. Трьохсвятительська, буд. 4, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів**Офіційні опоненти****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Гербут Надія Анатоліївна

2. Надія А. Гербут

Кваліфікація: к.політ.н., доц., 23.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9776-3386

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет будівництва і архітектури

Код за ЄДРПОУ: 02070909

Місцезнаходження: проспект Повітрофлотський, буд. 31, Київ, 03037, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Хома Наталія Михайлівна

2. Nataliia M. Khoma

Кваліфікація: д. політ. н., професор, 23.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-2507-5741

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Львівська політехніка"

Код за ЄДРПОУ: 02071010

Місцезнаходження: вул. Степана Бандери, буд. 12, Львів, 79013, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кукуруз Оксана Володимирівна
2. Oksana V. Kukuruz

Кваліфікація: д. політ. н., 23.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1863-3028

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут держави і права ім. В. М. Корецького Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05417130

Місцезнаходження: вул. Трьохсвятительська, буд. 4, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Батанова Наталія Миколаївна
2. Nataliia M. Batanova

Кваліфікація: к. ю. н., 12.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1828-6708

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут держави і права ім. В. М. Корецького Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05417130

Місцезнаходження: вул. Трьохсвятительська, буд. 4, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Горбатенко Володимир Павлович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Горбатенко Володимир Павлович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Скрипнюк О.В.

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна